Donderdag 12 October 1944. **DAGBLAD** 61ste Jaargang No. 4332

AMIGOE DI CURAÇAO

KOOPT STEEDS BIJ **Meubel Etalage**

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog
Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Kantoor benodigdheden GENERAL OFFICE SUPPLY

Staatslieden-Reunie in Moskou.

Aken in Brand.

Russen nemen Cluj en Szegedin.

DUITSERS ZENDEN VERSTERKINGEN NAAR AKEN.

door

DON WHITEHEAD.

Woensdagavond ontwikkelde zich een grote slag toen de Duitsers krachtige reserves uit het Oosten lieten aanrukken in een wanhopige poging het garnizoen te versterken, dat weigerde zich over te geven in de omsingelde stad Aken.

De vijandelijke colonnes bewogen zich over de wegen die naar Aken leiden in de buurt van Herzbrueck en Hostenrath hoewel het nog helder daglicht was. Zij begaven zich in de richting van de anderhalf kilometer brede ontsnappingscorridor ten Noord-Oosten van de stad. Zodra zij bespeurd werden richtte het geschut zich op de colonnes en kwamen de duikbommenwerpers, die hun bommen op Aken wierpen, haar beschieten.

Dit is een van de meest ongewone zetten van den vijand: het verplaatsen van troepen in de richting der Noordamerikaanse linies bij helder daglicht wanneer de artillerie en de luchtmacht in staat zijn snel toe te slaan onder directe observatie. Blijkbaar poogt de vijand een Cassino van Aken te maken en de Noordamerikanen zo lang mogelijk te stuiten bij de uitvoering van s'Führers orders om tot de dood te vechten ter verdediging van het Duitse grondgebied.

Er was naar schatting een divisie in de colonnes, die zich naar Aken voorttoewogen.

De eerste colonne werd om 10.00 uur waargenomen op de weg welke van Merzbrueck naar Vermeiden loopt. Een tweede werd bespeurd om 14.15 uur toen zij uit Hosterath ten Zuiden van Eischweiler kwam. Zij waren de voornaamste doelen voor het Noordamerikaanse geschut en de luchtmacht, welke Aken bestookten als uitvoering van de waarschuwing dat de stad zou worden vernield indien de vijand zich om 10.50 uur op Woensdagmorgen zich niet onvoorwaardelijk zou overgeven (Met de Noordamerikaanse troepen voor Aken, (AP) 11.10).

OP 80 KILOMETER VAN BOEDAPEST.

Het Hongaarse nieuwsagentschap zeide, dat de Sovjet-troepen binnen 80 kilometer van Boedapest vechten. Het bericht zeide, dat volgens een verklaring van het Hongaarse Hoofdcommando een Russische colonne is gevorderd tot Kecskemet. (Londen, (AP) 11.10).

CLUJ GENOMEN.

Cluj, de hoofdstad van Transylvanië en de zesde stad in grootte van Roemenië, is veroverd, volgens een speciale uitzending van het Roemeense Hoofdkwartier (New York, (AP) 11.10).

SZEGED EN CLUJ VEROVERD

De verovering van de strategische stad Szeged in het Zuid-Westen van Hongarije en Cluj, de hoofdstad van Transylvanië, werd bekend gemaakt in een dagorder van Stalin en een uitzending door de radio van Moskou. Beide werden genomen door de Russische en Roemeense strijdkrachten die oprukken naar Hongarije. De verovering van Cluj was reeds eerder bekend gemaakt in een uitzending uit Boekarest. In Moskou werd de overwinning begroet met 20 salvo's van 224 kanonnen (Londen, (AP) 11.10). (AP) 11.10).

DE BESPREKINGEN IN MOSKOU.

Eden en Molotov hebben Woensdag een bespreking gehad na het noenmaal. Ook werd bekend gemaakt, dat de twee Secretarissen van Buitenlandse Zaken bijeenkwamen na het noenmaal met Stalin op Dinsdag. Zij spraken van 18.30 tot 20.30 uur.

Een Britse zegsman zeide, dat de afzonderlijke staven „zeer hard" werken. Er werden geen nieuwe bijeenkomsten tussen Stalin en Churchill bekend gemaakt sedert de eerste ontmoeting op Maandagavond en het noenmaal van Dinsdag (Moskou, (AP) 11.10).

MEDEDELINGEN VAN RICHARD LAW.

De Britse Minister van Staat Richard Law deelde aan het Lagerhuis mede, dat de Bulgaarse regering haar bereidheid heeft te kennen gegeven om zich uit Joegoslavië en Hellas terug te trekken, doch dat de terugtrekking tot nu toe op beperkte schaal heeft plaats gevonden.

„Wij hebben herhaaldelijk verklaard, dat zij de gebieden zullen moeten ontruimen welke zij gegapt en gestolen hebben van de Geallieerde landen. Met betrekking tot de wapenstilstandsvoorwaarden zijn de besprekingen nog gaande".

Bij de bespreking van andere buitenlandse zaken bij afwezigheid van Eden zeide de Minister van mening te zijn, dat het Franse bestuur nooit officieel op schrift de erkenning van de voorlopige regering gevraagd heeft, doch dat de Fransen in besprekingen duidelijk te kennen gegeven hebben te hopen op een spoedige erkenning.

Law zeide, dat Portugal de Britse regering ervan verzekerd heeft, dat het geen asyl zal bieden aan oorlogsmisdadigers. Gelijke verzekeringen werden ontvangen van Spanje, Argentinië, Zweden, Turkije en Zwitserland (Londen, (AP) 11.10).

30 MILLIOEN POND VOOR BELGIE.

De Franse regering maakte bekend, dat men aan België de 30 millioen pond sterling terug betaalt, welke dat land in 1940 aan de Bank van Frankrijk had toevertrouwd en welke de Vichy-regering aan de Duitsers had overgedragen (Parijs, (AP) 11.10).

TELEFOON-VERBINDINGEN NOG NIET HERSTELD.

Het Stockholmse nieuwsblad „Tidningen" verklaarde, dat de telefoonverbinding tussen Berlijn en Stockholm door de Gestapo werd verbroken omdat een nieuwe oppositie-groep bestaande uit leger-officieren contact poogt te maken met de Geallieerde Gezantschappen in Stockholm door industriële vertegenwoordigers. Het nieuwsblad zeide, dat alle verdachten vermoedelijk gearresteerd zijn door de Gestapo.

DE UITBARSTINGEN IN PALESTINA.

De Britse Secretaris van Koloniën, Oliver Standley zeide, dat de terroristische uitbarstingen van de laatste tijd in Palestina de oorlogsinspanning der Verenigde Naties „ernstig belemmerd" hebben en niets deden dan de Joodse zaak te schaden.

„Het is van het grootste belang, dat het volk de gespannen toestand beseft", aldus de Secretaris in het Lagerhuis.

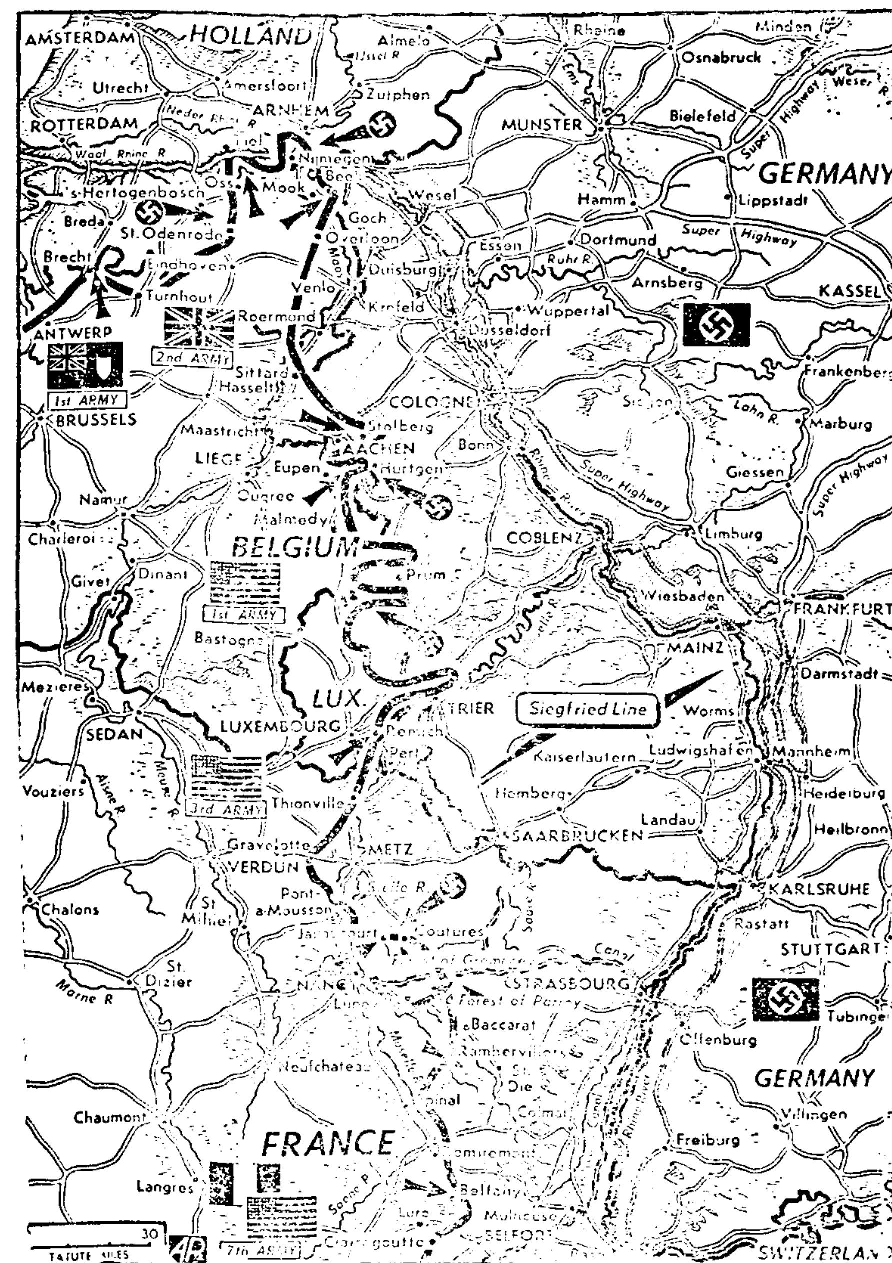
Het Conservatieve lid Earl Winterton zeide inlichtingen ontvangen te hebben volgens welke beide partijen zich op een burgeroorlog voorbereiden na de Wereldoorlog (Londen, (AP) 11.10).

POLITIEKE EENHEID IN CHINA VOORSPELD.

Generaal Majoor Odlum, de Canadese Ambassadeur bij Tsjoenking, voorspelde omlangs in een toespraak, dat de politieke eenheid in China een feit zal zijn in November of December. De Ambassadeur zeide echter niet, dat de verschillen in China zullen zijn bijgelegd. Doch hij had gesproken met drie der belangrijkste communistische leiders in China, die hem mededeelden, dat er eigenlijk geen verschillen zijn in de doeleinden van beide groepen en dat een coalitie-regering een oplossing zou brengen in het vraagstuk.

EEN PERSCONFERENTIE VAN MEVROUW ROOSEVELT.

Mevrouw Roosevelt zeide op een persconferentie, dat massa-uitwijkingen en geboortebeperking „nogal voor de hand liggende voorstellen" zijn om Puerto Rico's probleem van overbevolking op te lossen. Toen een correspondent opmerkte, dat de Katholieke Kerk niet voor geboorte-beperking te vinden zou zijn, verklaarde de Eerste Dame: „Ik heb het niet zelf voorgesteld." Deze persconferentie was een der dingen die Mevrouw Roosevelt deed op haar 60 verjaardag. Toen haar gevraagd werd hoe zij zich zo physiek fit weet te houden zeide zij: ‚Ik geloof, dat het een gave Gods is". (Washington, (AP) 11.10).

HET EUROPESE WESTFRONT.

PUTTEN PLATGEBRAND.

De Regeringsvoorlichtingsdienst deelt mede, dat Putten, 19 kilometer ten Noord-Westen van Apeldoorn, door de Duitsers is platgebrand als représaille, omdat de Nederlanders weigerden graafwerken te verrichten voor de Duitse verdedigingswerken. De gehele mannelijke bevolking van Apeldoorn is ondergedoken nadat de Duitsers 30 man op straat neergeschoten hadden, omdat zij weigerden „mede te werken".

Volgens rapporten die te Londen ontvangen werden, hebben de Duitsers de lijken gemerkt en er „terrorist" op geschreven. Zij vaardigden een verbod uit om de lijken aan te raken totdat 4000 man zich aangeboden hadden om verdedigingswerken uit te voeren. Er hadden slechts 8 personen gevolg gegeven aan de eerste oproep en daarop begonnen de Duitsers de mensen neer te schieten op straat.

Door geheel Nederland zijn honderden aangehouden; de Duitsers willen alle mannen tussen 18 en 50 jaar dwingen tot het verrichten van arbeid. Te Meppel werden 2000 mannen opgepeisen voor dwangarbeid, maar door geheel het land is de weigering algemeen.

De vernielingen en de plunderingen, die in Nederland plaats hebben, zijn zorgvuldig georganiseerd door de Duitsers.

De vroegere Duitse inspecteur voor verdedigingswerken, Fieninger, is benoemd tot speciaal commissaris om maatregelen te nemen, die de spoorwegstaking moeten breken (Aneta).

BOMBARDEMENT OP DE DIJK BIJ VEERE.

Lancasters van de Raf vielen kanonstellingen in Nederland aan en bombardeerden voorts de dijk bij Veere op het eiland Walcheren. Dit bombardement had ten doel de zee door te laten uit het Oosten (Londen, (AP) 11.10).

Het nieuws van vandaag.

In Moskou werd dezer dagen beslist over de toekomst van Europa. De Premier van Groot Britannië en de Premier van de Sovjet Unie onderhandelen er over velerlei vraagstukken, welke een dringende oplossing verlangen en welker oplossing van evenveel — zo niet meer — belang kan zijn als het plan van Dumbarton Oaks. De leiders schijnen goed op te schieten met elkander. Er wordt genoenmaald en getoast en er worden hartelijke woorden gesproken.

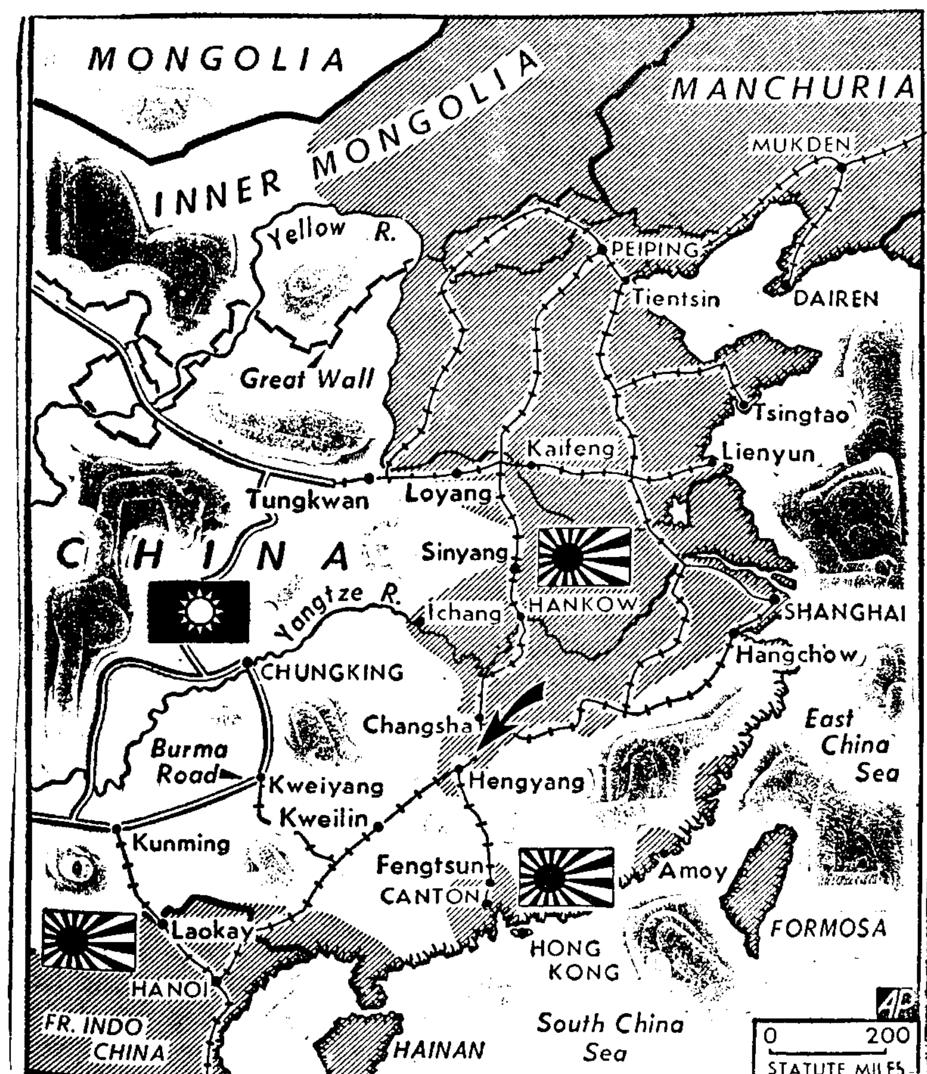
Om beurten worden de staatslieden van kleinere mogendheden ontboden: de Polen Tito, de Bulgaarse vertegenwoordigers en vermoedelijk nog anderen.

Terwijl Stalin gisteren de gast was van Churchill in de Britse Ambassade donderden de kanonnen van Moskou om een nieuwe overwinning te vieren en meteen te herinneren aan de macht van het Rode leger. Cluj, de hoofdstad van Transylvanië, was bevrijd en de Russen hadden ook Szegedin (of Szeged) in het Zuiden van Hongarije veroverd. Andere Russische troepen, die uit het Oosten oprukten, vochten in de buitenwijken van Debreczen zodat de klem om Hongarije steeds strakker werd aangedrukt.

In Joegoslavië werd Beograd bovendien nog omsingeld en in de Baltische Staten vormden de legers van Bagramian en Tsjernyakhovsky een stalen ring om de havenstad Memel. Men dringt ook meer op naar Oost-Pruisen en elders komt er steeds meer leven in het Oostfront.

Aan het Europese Westfront is de bestormng van Aken begonnen volgens een laat bericht van AP's Don Whitehead, doch Geallieerde kanonnen en vliegtuigen hadden met een bombardement van vele uren reeds de stad in brand gezet. Er zal echter meer nodig zijn om haar te vernielen omdat het een betrekkelijk grote stad is met ongeveer 160.000 inwoners. Dat deze historische stad waar Karel de Grote begraven ligt ten gronde moet gaan is zeer bedroevend doch de schuld van niemand minder dan de nazies.

In Nederland vernielden zij het stadje Putten dat ver achter hun linies ligt en het is daarom goed, dat hun eigen steden ook het geweld van de oorlog voelen.

Formosa, voor de Chinese kust, is volgens Japanse berichten aangevallen door duizend Geallieerde vliegtuigen. In China zelf wordt Kweilin bedreigd door de Japanse opmars.

Verovert het Communisme Europa?

Reeds weken liggen de Russen rondom Warszawa. Zij hebben op weinig na de hoofdsteden der Baltische republieken veroverd. Zij hebben het voor het zeggen in Boekarest en Sofia en binnen kort vermoedelijk ook in Beograd en Boedapest.

Machtig en sterk trekken zij over de Europese landen. Van alle landen, die vechten is er geen dat vecht als Rusland. Wat er ook gebeure, groot, oneindig groot zal ook onze dank moeten zijn aan Rusland, dat zovele levens en steden ook voor onze vrijheid gegeven heeft, ook al hebben zij dan niet rechtstreeks op ons grondgebied gevochten. Wij herinneren ons nog 22 Juni 1941 toen Rusland onze bondgenoot werd en onze Koningin sprak van het zij-aan-zij vechten met onze bondgenoten de Russen. Maar ook gaf onze Koningin uiting aan haar afschuw van het **communistische stelsel.**

Op de Curaçaose eilanden hoort men tegenwoordig ook wel van waardering, soms zelfs schuchter van bewondering voor het communisme. „Die Russen doen het toch maar!" Deze uitspraak is zeker ten volle waar, doch heeft niets met het communisme te maken. Men zou den Russen schandelijk te kort doen te zeggen, dat zij voor 1917 niet altijd hetzelfde massale geweld hebben getoond, dezelfde onverschrokkenheid, dezelfde sprankelende moed en heldhaftigheid. Deze eigenschappen komen niet van het communisme, maar van het Russische volk, een der nobelste, krachtigste en sterkste volken ter wereld. **Dat is de reden onzer dankbaarheid,** de grondslag van onze innige verbondenheid aan Rusland, en niet het communisme, waartegen niemand minder dan Hare Majesteit de Koningin heeft willen waarschuwen.

Dat de Russische invloed na de oorlog groot zal worden is reeds te voorzien. Van de Grote Vier of Vijf kon Rusland wel de Grote Een worden. Of en in hoeverre het communisme hierdoor verbreid zal worden, is afhankelijk van de toestanden zoals die zich in Rusland ontwikkelen. Wiliam C. Bullitt, oud-gezant van de Verenigde Staten in Rusland, schreef laatst, dat hier en daar de mening heeft post gevat dat wanneer de Noordamerikaanse en Britse troepen zich uit Europa zullen terugtrekken, Rusland er oppermachtig zal zijn.

Polen.

In de eerste plaats is daar Polen. Naast de wettige Poolse regering in Londen, heeft men in Moskou het Poolse Comité voor Nationale Bevrijding, dat door Rusland als de administratieve autoriteit van Polen wordt erkend. In feite vertegenwoordigt dit comité niet Polen, maar de Sovjet-regering, ook al zijn van zijn 15 leden slechts 9 communist (de rest, de minderheid dus, zijn poppen, alleen Emil Sommerstein, een Zionistische Jood, is wat meer bekend als directeur van oorlogsvoorzieningen). Buitenlandse zaken in dit comité is in handen van Eduard Osupka-Morawski, die in Polen zelf geen gezag schijnt te hebben. De Nationale Verdediging is in handen van Generaal Michal Rola-Zymierski, die onder Pilsudski diende en later wegens het aannemen van steekpenningen ontslagen werd, zodat hij in Parijs zijn heil zocht bij de Communistische partij.

Polen is een weerloos land en volgens Bullitt heeft het weinig kans op Oost-Pruisen, dat Sumner Welles immers aan Polen had beloofd. De Polen kunnen wellicht Oost-Duitsland krijgen tot aan de Oder. Hierdoor komt de invloedssfeer der Russen tot practisch aan de Oder en hierdoor zullen de Duitsers de Polen meer haten dan de Russen, die gelijk wij vroeger al eens schreven, immers nooit boven Duitsland hebben gebombardeerd of vernield.

Baltische Staten en Balkan.

De Baltische staten, Finland, Estland, Letland, Littauen, hebben wij al genoemd, als binnen de invloedssfeer van Rusland. Roemenië, Bulgarije, Hongarije en Tsjechoslowakije komen daar ook. De methode is bekend: in de Baltische staten werden „bevriende" democratische regeringen gevormd, waaronder de communisten vrij waren. Zodra deze vast genoeg in het zadel zitten, wordt door hen het democratische bewind veranderd in een totalitair bewind. Het Paard van Troje — aanbevolen op het Komintern — congres van 1935. Men herinnert zich nog, hoe Rusland voorgaf enkele bases te willen hebben, hoe de Russische troepen er binnen kwamen en hoe het verder verlopen is. Ook Finland gaat al snel op deze weg op.

In de Balkan zullen Roemenië en Bulgarije wel binnen de Russische sfeer komen. Hellas blijft een eiland van Britse invloed, wat het al sedert 1820 geweest is en als hoedanig het ook van belang is door zijn ligging tegenover het Suez-kanaal.

Hongarije is al bijna in handen van de Russen, die zeker niet weg zullen gaan en beter over doen wat Bela Kun een jaar of twintig geleden verkeerd deed.

Joegoslavië is een ander land, dat al practisch binnen de Russische invloed ligt door Tito. Hier zouden op den duur de belangen van Groot-Britannië, dat vermoedelijk een invloedssfeer in Italië wil vestigen (de Middellandse Zee), met die van Rusland botsen.

Italië.

Van de week vestigden wij in ons Nieuws van Vandaag al eens de aandacht op Noord-Italië de Po-vlakte, waarheen in de 5e eeuw de Hunnen uit de Hongaarse laagvlakte trokken. Met de Russen in diezelfde vlakte zou men een Russische opmars naar de Po-vlakte kunnen verwachten. De industriesteden Turijn, Milaan en Genua zijn sterk communistisch. De enige communist in het Italiaanse cabinet, Tagliatti, werd in 1927 in Moskou geschoold, hoort thans Mis in Napels en brengt bezoeken aan Cardinalen! Een nieuwe partij, de Communistisch-katholieke Partij, is door den Paus veroordeeld, maar laat zien, dat het communisme in Italië een plaats inneemt.

Aan Oostenrijks onafhankelijke herstel hebben wij een artikel gewijd.

Dit schijnt dus wel een feit te zullen worden. Oostenrijk bestaat momenteel uit communisten en monarchisten. Zal Stalin mogelijk Otto voor een tijdje aannemen om onder zijn democratie gelegenheid te hebben een communistische organisatie in Oostenrijk op te bouwen, die zonder het onprettige vechten het land overneemt?

Dan ligt er tenslotte nog Duitsland. Tot aan de Oder zou volgens boven vermeld plan het gehele land onmiddellijk of middellijk onder Russische invloed komen. Van Oder tot Elbe komt een Duits bestuur. Vanzelfsprekend neemt dit bestuur orders aan van Moskou, want anders komt het hele bestuur er niet. Over de Elbe zullen de Westelijke geallieerden misschien hun gebied houden, waarmede zij het oude denkbeeld van Keizer Augustus in het begin onzer jaartelling nogmaals willen verwerkelijken: de Elbe als grens tussen twee invloedssferen (toen Romaans-Germaans, nu democratisch-communistisch).

Men herinnert zich dat het aan Augustus niet gelukt is; zijn veldheer Varus werd in het jaar 9 door Hermann verslagen... Het zou niet onmogelijk zijn, dat Hitler gezworen heeft bij zijn ondergang als een Samson de zuilen der Westerse beschaving met zich mede te trekken in zijn val, d.w.z. dat de mogelijkheid blijft bestaan dat hij de gehele zaak aan de communisten overgeeft.

Groot-Britannië zou als invloedssferen krijgen Turkije, Hellas, Albanië, misschien delen of partijen in Joegoslavië en Oostenrijk. West - Duitsland, Frankrijk, België, ons eigen land, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Spanje en Portugal met natuurlijk het gehele Nabije Oosten en Noord-Afrika.

Zo ziet het ernaar uit, dat geheel Europa in twee kampen wordt verdeeld.

GROTE UITBREIDING LAGO

Nieuwe fabrieken en uitbreidingen hebben het aantal arbeiders van de Lago — 5000 in 1940 — vermeerderd met 2500, schrijft Manuel Angel Garcia in het Venezolaanse blad „El Universal".

Hij bezocht de Lago-fabrieken en noemde deze instelling de grootste olie-raffinaderij van de wereld. De capaciteit bedraagt 80 millioen „barrels" ruwe olie per jaar (1 barrel = 159 l.). De waarde van de installaties wordt geschat op 120 millioen dollars. Er zijn veertig verschillende landen vertegenwoordigd onder de arbeiders in de olie-raffinaderij. De Vice President Lloyd G. Smith verklaarde aan den journalist, dat hij zeer tevreden was over de Venezolaanse arbeiders en dat hij nog meer Venezolanen te werk zou willen stellen.

VOETBALWEDSTRIJDEN VENEZUELA — CURAÇAO.

Men schrijft ons:

Over enige dagen zal de Curaçaose Voetbalbond wederom bezoek ontvangen van een Venezolaans elftal, en wel van een combinatie van de bekende verenigingen „Deportivo Venezuela" en Litoral".

In afwijking van de gewoonte, zal ditmaal echter in hoofdzaak tegen Curaçaose verenigingen worden gespeeld en slechts éénmaal tegen een combinatie van verschillende spelers.

Het voorlopig programma luidt als volgt:

Zaterdag, 21 October tegen de sub-kampioene S.U.B.T.

Zondag, 22 October tegen de negenmalige kampioene Jong Holland en Dinsdag, 24 October tegen een combinatie van verschillende spelers.

Vanwege de vroeg invallende duisternis, zullen de wedstrijden van Zaterdag en Zondag om 16.15 uur aanvangen en die van Dinsdag, ten gerieve van de werknemers, om 16.30 uur; alle wedstrijden zullen worden gespeeld in het Stadion op het Rif.

Uit de lijst van namen der spelers, die deel zullen uitmaken van het bezoekend elftal, noemen wij de gevaarlijke Argentijnse linksbinnen en goalgetter Ruiz Diaz, de bekende doelverdediger van Costa Rica, Hugo Zuñiga; „Negro" Marquez, de zwerver van het elftal, die iedere willekeurige plaats kan bezetten: Campos, de bekende rechtsbuiten van Costa Rica enz.

Het systeem om tegen plaatselijke verenigingen te spelen wordt in het buitenland mee veel succes toegepast. Ook wordt uitgegaan van het standpunt, dat het nationaal elftal slechts bij bijzondere gelegenheden in het veld moet worden gebracht.

Zodra de definitieve namen der spelers, alsmede die van onze jongens voor de wedstrijd van 24 October, alsmede verdere bijzonderheden omtrent de wedstrijden bekend zijn, zullen deze worden bekend gemaakt.

Buitenland.

kend, dat 6 schuiten, die Japanse versterkingen naar Morotai poogden te brengen, tot zinken werden gebracht. Mitchells, bemand door Nederlandse en Australische vliegers, vernielden een vrachtschip en een schoener bij Koepang (Timor).

— **Zijne Heiligheid** de Paus ontving Aartsbisschop Francis J. Spellman van New York, die deze week uit Rome zal vertrekken.

— **Het Zweedse** nieuwsblad „Dagens Nyheter" zeide, dat Hjalmar Schacht, het vroegere hoofd van de Duitse Rijksbank en de financiële tovenaar, die de meeste financiële en economische regelingen der nazies ontwierp, is gearresteerd. Het blad zeide, dat de nicht van Schacht, Mejuffrouw Sigrid Schacht (27 jaar oud) de Zweedse autoriteiten van de arrestatie op de hoogte bracht. Zij werkte op het Duitse Gezantschap te Stockholm, doch ruilde de vorige week haar Duits paspoort in voor een Zweedse vreemdelingenpas. Zij zou hebben verklaard sinds lang van plan geweest te zijn dit te doen, doch te aarzelen „ter wille van haar oom". Nu hij gearresteerd is zou er echter niets zijn, dat haar kan weerhouden.

— **Het Joegoslavische** communiqué maakt bekend, dat de Russen en Partijgenoten de stad Beograd, hoofdstad van Joegoslavië, omsingeld hebben. Later meldde het communiqué van Tito, dat Generaal Liszt, de Duitse bevelhebber in Beograd, vluchtte voordat de stad omsingeld werd.

— **De radio** van Marseille deelde mede, dat Maarschalk Tito, Bevelhebber van de Joegoslavische strijdkrachten, naar Moskou vertrokken is om deel te nemen aan de conferenties tussen Stalin en Churchill.

— **Premier** Stanislaw Mikolajczyk van de Poolse regering is in Moskou aangekomen voor onderhandelingen met het Poolse Nationale Bevrijdingscomité. Hij werd vergezeld door den Minister van Buitenlandse Zaken Tadeusz Romer, Professor Ladislas Grabowski en Generaal Jabor, waarnemend Chef Staf van het Poolse leger. De Poolse afvaardiging arriveerde in een viermotorige Britse bommenwerper, welke door Churchill te harer beschikking werd gesteld.

— **De Noordamerikaanse** marine maakt bekend, dat Noordamerikaanse troepen op het eilandje Bairakaseru geland zijn, op 11 kilometer ten Noord-Westen van het onlangs bezette Garakayo in de Palau-groep. Men ondervind geen verzet.

— **Albaanse** vaderlanders hebben de Duitse troepen verdreven uit Djasle, 3 kilometer het land in van Sarande (Porto Edda), de havenstad tegenover het eiland Corfu. Meer dan 600 gevangenen werden in dit gebied genomen door de landstrijdkrachten van het Adriatisch gebied. Vele Duitsers werden gedood. Een belangrijke hoeveelheid kanonnen en voorraden werd buit gemaakt in het gebied van Sarande.

GEALLIEERD COMMUNIQUE.

Als volgt luidt het communiqué van hedenmorgen uit Eisenhowers Hoofdkwartier:

„Het Geallieerde bruggenhoofd over het Albertkanaal werd gisteren krachtig behouden en onze landingstroepen op de Zuidelijke oever van de Hont werden versterkt. Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers bleven steun bieden aan onze troepen in het gebied van Breskens. Versterkte stellingen te Oostburg, Sluis en Schoondijke werden getroffen met raketten en bommen. Zware bommenwerpers met dekking van gevechtsvliegtuigen vielen de dijk nabij Veere en kanonstellingen op het eiland Walcheren aan alsook op het Nederlandse vasteland tegenover Vlissingen. Een bommenwerper wordt vermist. Ten Westen van Arnhem heeft de vijand zich teruggetrokken uit een gebied op de Zuidelijke oever van de Neder Rijn. Stektepunten, troepenconcentraties en tanks in het gebied van Arnhem werden aangevallen door gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers als steun aan onze grondstrijdkrachten.

Onze troepen die Aken omsingelen hernieuwden hun aanval op de stad na de weigering van het Duitse garnizoen om zich over te geven. De stad werd vijf uren lang gebombardeerd door middelzware bommenwerpers. De bommenwerpers vielen vijandelijke troepen ten Zuid Oosten van de stad aan.

Ten Noorden van Aken werden de vijandelijke voetsoldaten en tanks bestreden in Bardenburg. Tegenaanvallen werden afgeslagen in het gebied van Haaren en hevige verliezen werden den vijand toegebracht door ons voetvolk met goede steun van de artillerie.

Ten Zuid-Oosten van Aken kwamen onze troepen vooruit tegen een hardnekkige tegenstand om de weg Monschau-Düren door te snijden op ongeveer anderhalve kilometer ten Zuid-Westen van Hutgen.

Er woeden nog hevige gevechten in Maizier les Metz; de vijand gebruikt er kelders van huizen als stellingen. Wij sloegen een krachtige tegenaanval af in de omgeving van Letricourt ten Noorden van Nancy.

In de Vogezen werden geringe vorderingen gemaakt ten Noord-Oosten van Epinal en in het gebied van Le Thillot waar vijandelijke aanvallen werden afgeslagen in hevige gevechten.

Het dorp is in onze handen. Het bruggenhoofd over de rivier de Moselotte werd uitgebreid. Verkeersdoelen in het Rijnland werden getroffen door gevechtsbommenwerpers. Kanaalsluizen en spoorbruggen in het gebied van Saarbrücken werden ook aangevallen. Geëscorteerde zware bommenwerpers vielen militaire doelen aan in het gebied van Keulen en Koblenz. 5 Bommenwerpers en 1 gevechtsvliegtuig worden vermist." (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 12.10).

BRICKER WIL BASES VOOR DE VERENIGDE STATEN.

Gouverneur John W. Bricker van Ohio, de Republikeinse candidaat voor het Vice-Presidentschap, pleitte, dat de Verenigde Staten een „krachtig systeem van vooruitgeschoven militaire bases" zal behouden na de oorlog. De schuld voor het niet versterken van Guam wierp hij op Roosevelt. De Gouverneur sprak zich uit tegen het afstaan van de nieuw verkregen bases en zeide: „Als verantwoordelijk land kunnen wij onze ogen niet sluiten voor de tekenen van een bestuurspolitiek welke vele der strategische militaire bases wil afstaan voor welker verovering onze zonen stierven en waarvoor wij onze rijkdom aan natuurlijke hulpmiddelen gegeven hebben".

BRICKER
Wil bases zonder imperialisme.

Hieraan voegde hij toe: „Het behoud door de Verenigde Staten van strategische militaire bases is geen imperialistische quaestie. Het is een quaestie van wereldstabiliteit. Onze bondgenoten hebben ons vertrouwd in deze oorlog. Wij zullen hen niet beschamen. Zij moeten ons ook vertrouwen waar het militaire bases betreft die wij nodig hebben voor onze verantwoordelijkheid in de handhaving van de wereldorde waarover alle vrije naties het eens zijn" (Washington, (AP) 11.10).

STALIN BEZOEKT DE BRITSE AMBASSADE.

Stalin heeft de industriële macht van de Verenigde Staten ten zeerste geprezen en zeide tot de vergaderden in de Britse Ambassade, dat zonder de Noordamerikaanse hulp het verloop van het Europese conflict anders kon zijn geweest.

De Sovjet-Premier, die sprak bij een diner, dat te zijner ere gegeven werd door Churchill, zeide, dat zowel Rusland als Groot Brittannië grote aandelen hebben gehad in de oorlog, doch dat de productie en het organisatievermogen der Verenigde Staten het getij hielpen keren. Het was de meest toegeeflijke publieke verklaring welke in deze oorlog door een Rus geuit werd en de Britten en Russen noemden haar „een groot huldebetoon".

Stalin brak alle vroegere gebruiken door het diner in de Britse Ambassade bij te wonen. Het was de eerste maal, dat hij een Ambassade in Moskou bezocht.

Het diner werd onderbroken door het geluid van Moskou's victorie kanonnen die de verovering van Cluj, de hoofdstad van Transylvannië, door het Rode leger begroetten. Toen de maaltijd wat gevorderd was zonder heildronken vroeg Stalin of het tegen de wet was om een heildronk uit te brengen.

Churchill antwoordde met een aan het hoofd van beide landen. Koning George VI van Groot Brittannië en President Michael Kalinin van Rusland. Stalins eerste heildronk was aan Roosevelt en zijn tweede aan de Verenigde Staten om hun aandeel om de overwinning aan de Verenigde Naties te geven. Daarna werden nog vele heildronken uitgebracht aan het belang van de samenwerking en de vriendschap tussen de drie grote mogendheden. (Moskou, (AP) 12.10).

Laatste nieuws

— **De radio** van Tokio maakte bekend, dat ongeveer duizend Geallieerde vliegtuigen het door de Japanners bezette eiland Formosa voor de Oostkust van China hebben aangevallen. Er is geen bevestiging van dit bericht.

— **De Noordamerikaanse** en Britse strijdkrachten van het vijfde leger ondervinden steeds meer tegenstand in haar pogingen om uit de laatste bergen van de Apennijnen door te breken naar de Po-vlakte, doch de Braziliaanse troepen bereikten Barga, 65 kilometer het land in van de havenstad Spezia.

— **Berlijn** werd in de afgelopen nacht voor de 173e maal aangevallen, toen Mosquito's verschillende tonnen springstoffen wierpen op industriële doelen in de stad.

— **Russische** troepen zijn doorgebroken in Debreczen, Hongarij's grootste stad op twee na aan de spoorlijn uit het Oosten op 185 kilometer van Boedapest, aldus meldde de radio van Moskou.

— **Don Whitehead** seint, dat de voetsoldaten van het Noordamerikaanse 1e leger oprukken tegen de brandende en vernielde stad Aken na een wanhopige vijandelijke poging verijdeld te hebben om het nazie-garnizoen te versterken en te bevrijden. De aanval begon hedenmorgen nadat het grof geschut de belegerde Duitsers onder vuur genomen had en duikbommenwerpers het hadden bestookt uit de lucht. Er woeden branden in het Zuidoostelijk deel van Aken en er hangt een grijze rook boven de stad. De stad is echter te groot om ineens weggevaagd te worden; hiervoor zal men haar wekenlang gestadig moeten bestoken.

— **Generaal** Dutra, de Braziliaanse Minister van Oorlog, is in Londen aangekomen met zijn gevolg, waaronder zijn zoon Kolonel Antonio Dutra.

— **De toestand** van Argentinië's oud-President Ramon S. Castillo is zeer critiek.

— **Generaal** Charles de Gaulle heeft gisteravond een „langdurige en hartelijke bespreking" gevoerd met Albert Lebrun, Frankrijks laatsten President, die afgetrokken woont in Zuid-Frankrijk.

— **Ongeveer** 750 Vliegende Forten en Liberators hebben heden Bremen aangevallen, terwijl zware bommenwerpers van de Raf doelen in het Ruhr-gebied bestookten.

NEDERLAND

GERBRANDY VRAAGT DEN KERKELIJKEN LEIDERS OM GEBED.

Minister President Prof. Mr. Pieter Sj. Gerbrandy heeft aan den Anglicaansen Aartsbisschop van Kantelberg, den Katholieken Aartsbisschop van Westminster, den Moderator van de Kerk van Schotland, de Vrije Federale Kerkraad en den Opperrabbijn van Engeland het volgende telegram gezonden:

Door moord, plundering, diefstal en vernieling bedreigt de vijand het volk van Nederland. Een verschrikkelijke hongersnood staat te wachten. Ongetwijfeld zal ons volk in alle kerken van Nederland de hulp en de genade van den Almachtige afsmeken. Millioenen Nederlanders zullen getroost worden door de wetenschap dat anderen hen elders bijstaan in het gebed. Mag ik daarom voor het zo zwaar beproefde volk van Nederland beroep op u doen om hen allen bijzonder in uw gebeden tot den Almachtige te gedenken en Zijn hulp en steun in de huidige beproeving (Aneta)

CANADEZEN NAAR ZUID-BEVELAND.

De Canadezen, die Woensdrecht ingenomen hebben, zonden een colonne over de smalle verbindingsweg naar Zuid-Beveland. Radio-Oranje verklaarde, dat de Canadezen meer dan anderhalve kilometer ten Noorden van Woensdrecht oprukken in de richting van Bergen op Zoom. De Canadezen sloegen hevige Duitse tegenaanvallen af, die gericht waren op het door de Geallieerden genomen knooppunt bij Woensdrecht (Aneta).

DUITSERS IN ZEEUWS-VLAANDEREN BEDREIGD.

Ten Zuiden van de Hont zijn de Duitsers nu langs drie kanten bedreigd. Zij staan tegenover de Canadezen en Britten, die nabij Hoofdplaat zijn geland en naar het Zuiden oprukken. Uit het Zuiden rukken de Canadezen, die over het Leopoldkanaal kwamen, Noordwaarts op, terwijl eenheden van het 1e Canadese leger de Braakman zijn overgestoken. De groepen zijn onderling 5 tot 8 kilometer van elkaar verwijderd en versterkingen komen regelmatig aan (Aneta).

3e AANVAL OP ZEEDIJKEN VAN WALCHEREN.

Donderdag werd bekend gemaakt, dat Raf-bommenwerpers een derde aanval hebben gedaan op de zeedijken van Walcheren. Lancasters hebben de dijk bij Veere getroffen. Terzelfdertijd hebben andere Lancasters de Duitse artillerie-stellingen op Walcheren en op het vasteland ten Zuiden van de Hont onder vuur genomen. De twee overige aanvallen hadden in het Oosten en het Zuiden plaats (Aneta).

VIJAND LOKT VOORBARIGE DADEN UIT.

Radio-Oranje heeft gewaarschuwd, dat de vijand weldra gebruik gaat maken van een geheime radiozender, die over verschillende golflengten valse berichten en boodschappen zal verspreiden met de bedoeling voorbarige daden uit te lokken van de verzetbeweging (Aneta).

INDISCHE EILANDEN GEBOMBARDEERD.

Het Geallieerde Hoofdkwartier meldt uit Nieuw Guinea, dat Nederlandse en Australische Mitchells 60 kilometer ten Noorden van Koepang een klein vrachtschip van 80 ton, een schoener en een bark in de grond boorden.

Ook werd het eiland Dana gebombardeerd. Andere Mitchells deden aanvallen op Selaroe in de Tanimbar-eilanden. Patrouillevliegtuigen hebben de vliegvelden en raffinaderijen bij Balikpapan op Borneo aangevallen. 74 Ton bommen troffen de vliegvelden en de olietanks van Boela op Halmaheira. Jagers richtten aanvallen op Namlea en vernielden zes geparkeerde vliegtuigen. De vliegvelden van Langgoer en Faan op de Kei-eilanden, zijn door bommenwerpers en jagers bestookt. Op de Vogelkop zijn de vliegvelden van Babo en Samate aangevallen (Aneta).

Hr. Ms. TROMP BESCHOOT SABANG.

Admiraal Sir James Sommerville heeft bekend gemaakt op een bijeenkomst in het Netherlands House te Londen, dat het Nederlandse kruiser „Tromp" was, die bij de aanval op de haven van Sabang op 25 Juli jl. tot bij de haven kwam om het vuur van dichtbij te openen. Het schip naderde zo dicht, dat het bijna getroffen werd door het zware gordijnvuur van de grote Geallieerde oorlogsschepen.

De „Tromp" vuurde met alle beschikbare vuurmonden. De admiraal verklaarde, dat het een groots schouwspel was. Admiraal Furstner deelde mede, dat Hare Majesteit Koningin Wilhelmina Admiraal Somerville vereerd heeft met het Groot Kruis in de Orde van Oranje Nassau. De Britse Admiraal prees de vele Nederlandse officieren, die dienen in het Verre Oosten; hij zeide, dat het Nederlandse Catalina-escadrille in het Verre Oosten prachtig werk verricht heeft en hij drukte de hoop uit, dat weldra de Nederlandse vlag weer zal wapperen in de wateren van het Verre Oosten (Aneta).

Redding van Europa.

Bij de dood van Gerrit van der Veen en zijn kameraden.

Uit het sluikblad „Vrij Nederland" van 26 Juni 1944.

Maandag 12 Juli 1944 vielen Gerrit van der Veen, Johan Limpers, Paul Guermonprez en Karel Pekelharing voor het executiepeleton van de Duitse barbaren. En weer is de rij van kunstenaars, die in deze oorlog het offer van hun leven brachten, langer geworden.

Ter Braak, Du Perron en Otten stierven reeds in de Meidagen van 1940. Marsman, de prins onzer hedendaagse dichters (en hoe waarlijk koninklijk was zijn geest) keerde van zee nooit terug. Teeseling werd gefusilleerd, Jan Campert, die ons het onsterfelijke „Lied der achttien doden" naliet, bezweek onder de martelingen, weer later werden Johan Brouwer, Koen Limperg. Walter Brandligt, Arondeus e.a. voor de executiepeletons geroepen en nog onlangs Henry van Ees: schrijvers, beeldhouwers, schilders, architecten, toneelspelers, musici...

Waarschijnlijk zijn hun namen bij velen onzer lezers onbekend. Een volk dat zijn eigen kunstenaars niet kent is armer dan het zelf weet. Maar het heeft weinig zin daaraan thans nog woorden te verspillen, nu deze mannen als martelaren een kostbaar en blijvend bezit van ons volk geworden zijn, tezamen met de chauffeurs, fabrieksarbeiders, kantoorbedienden, landbouwers en studenten, wier namen eveneens eerst in hun dood bekend worden. Beter doen wij, ons af te vragen, wat deze mannen ertoe gebracht heeft hun atelier of stille schrijfcel te verlaten om vervalser, saboteur en brandstichter te worden. Zij werden immers niet als de arbeiders opgeroepen om voor den vijand te werken. Zij waren niet als de ambtenaren betrokken in de slavenjacht en de georganiseerde diefstal van Nederlandse goederen. Zij behoefden niet als de leden van de Hoge Raad ambtelijk de rechten en vrijheid van ons volk te verdedigen. Niettemin traden zij als vrijwilligers naar voren in de moeilijke en ongelijke strijd op het ondergronds verzetsfront. Waarom? Omdat zij beter dan anderen het ambtelijk karakter van hun kunstenaarschap verstonden, graalridders van schoonheid, waarheid en menselijkheid.

Daarom was er bv. voor den beeldhouwer Gerrit van der Veen niet zo'n groot verschil tussen zijn werk in het atelier en de vervalsing van PB's of de aanslag op bevolkingsregisters. Altijd ging het immers om den mens, om de redding van den mens, om hem, hetzij uit het ongevormde graniet, hetzij uit de moordende klauwen van de Gestapo te roepen tot schoonheid en vrijheid en waarachtigheid.

Het zijn grote woorden, die wij hier gebruiken, maar ze zijn niet groter dan het offer, dat deze kunstenaars brachten.

Zo was het met Gerrit van der Veen en allen, die hem gekend hebben weten, dat ik hier de waarheid spreek.

Zo was het ook met de anderen... Het feit, dat, naar verhouding, zoveel kunstenaars rechtstreeks in de strijd tegen het nazidom betrokken zijn openbaart iets van het wezenlijk karakter van deze oorlog, nl. als beschavingsstrijd.

En als wij dit neerschrijven weten wij evengoed als alle „realisten" en „nuchterlingen" van die andere motieven en hartstochten, die deze oorlog beheersen, van nationale zelfzucht en imperialistische machtsbegeerten. Maar even zeker als wij dit weten zijn wij ervan overtuigd, dat mannen als Johan Brouwer en Gerrit van der Veen, zelfs in hun ondergang deze diepe en rechtvaardigende zin van deze vreselijke oorlog, nl. de beschavingsstrijd, voor nu en latere tijden hebben bevestigd en bewaard. In het licht van hun waarlijk artistieke houding komt het geschipper en geklungel van de vele kunstenaars „die niet aan politiek doen" wel heel armzalig uit. Immers, men behoefde bv. Gerrit van der Veen maar eenmaal ontmoet te hebben, zelfs midden in zijn dagelijkse en moeilijke strijd, om te erkennen dat hier nooit en nergens de politicus, maar met hart en zinnen, gebaar en wezen altijd weer de kunstenaar bezig was.

Wanneer wij in deze afschuwelijke tijden, waarin de eeuwenoude scheppingen van de geest worden verwoest en recht en menselijkheid op elke straat worden vertrapt, nochtans niet geheel en al wanhopen, dan is dat niet door hen, die zg. om de cultuur, de kunst of de droom te redden, hun post in deze worsteling verlaten, maar door de aanwezigheid van mannen, die de bloei van hun kunstenaarschap hebben opgeofferd aan de redding van die weinige voorwaarden voor elke nieuwe cultuurele en dus ook artistieke ontwikkeling nl. de vrijheid, de waarheid en de eerbied voor den naaste (of desnoods niet meer dan het heimwee daarnaar), die waarlijk onmisbaar zijn.

Wellicht zullen er lezers zijn die zich afvragen of het moeite waard is dergelijke uitvoerige beschouwingen (en dan in deze tijd) aan de dood van enkele kunstenaars te wijden.

Wij antwoorden ja, omdat naar onze mening niet allereerst de sterkte van vloot of luchtmacht, maar de scheppingskracht en levenshouding van den kunstenaar en de beste waardemeters is voor de gezondheid van een cultuur en een volk. Het positiekiezen van den kunstenaar houdt op zichzelf reeds een oordeel in en zo is het toevallig, dat de meeste grote Spaanse kunstenaars in de burgeroorlog tegen Franco vochten en dat de besten uit Duitsland sinds de onzalige Januari-dag van 1933 het Derde Rijk hebben verlaten of er inmiddels vermoord zijn. Wanneer wij nu deze waardemeter ook voor ons land en volk hanteren, dan is er zeker niet alleen reden tot optimisme.

Spengler gaf daarom den dichter de raad om bij de marine te gaan, wilde hij nog op de één of andere wijze nuttig zijn. Inderdaad zou er niets anders opzitten, wanneer wij niet in de mogelijkheid van vernieuwing meer geloofden. Omdat wij daarin wel geloven, roepen wij om de geest. de scheppende geest, die opnieuw als een sterke wind de Europese hof doorwaaien en tot bloei brengen zal. Want daartoe is een Herstel Organisatie niet bij machte, daartoe zijn de beste geordende maatschappij en alle economische verbeteringen, die in de ontelbare plannen worden aangeprezen, ja zelfs de toekomstige cultuurraden en de zorgvuldigste bemoeienissen van staatswege met de kunst, hoe belangrijk ook, slechts organisatorische voorwaarden, die de gezindheid wel kunnen illustreren, maar niet oproepen en die een nieuwe gemeenschap wel kunnen ondersteunen, maar niet scheppen.

Meer dan eens in haar eeuwenoude geschiedenis heeft Europa strijd moeten voeren tegen barbaarse dreigingen. Tegen de Mongoolse horden van Djengis Khan, de Turken en de Moren. Het grote verschil tussen toen en nu is, dat de barbaarse verwoesting thans van binnen uit dreigt. Het nationaal-socialisme is in ons midden ontstaan en tot macht gekomen, het is de voornaamste exponent van de verwoestende en ontbindende krachten, die in het lichaam van Europa zijn losgebroken, maar het is niet de enige.

Wanneer dit „nationaal-socialisme ten strijde roept dan is dat een brutale speculatie op de laatste resten van eenheidsbesef in Europa aanwezig, zoals het zich voor eigen nihilistische doeleinden van alles heeft meester gemaakt en alles heeft bezoedeld de rechtshonger van den arbeider, de zin voor orde van den burger enz.

Wij roepen Europa te wapen tegen zichzelf! Tegen hetgeen zij geworden is en uit naam van hetgeen zij had moeten zijn!

Want kunst is spiegel van de tijd. En het verval van de kunst is een teken van de impasse, waarin de West-Europese cultuur is geraakt. Sinds de eenheid des levens verbroken werd, d.w.z. sinds er van een cultuur als gestalte ener gemeenschap geen sprake meer was, is ook de functie van de kunst in de samenleving onherkenbaar verminkt en haar wezen verduisterd, zoals dat ook bij de wetenschap, de filosofie en zelfs de economie het geval is.. Vandaar ook de breuk tussen den kunstenaar en het volk waaruit hij is voortgekomen. Hier ook moet in de eerste plaats de oorzaak van de onbegrijpelijkheid der kunst, waarover zoveel „gewone mensen" klagen, gezocht worden. Het individualisme van den kunstenaar als leus en als levenshouding verschilt niet zo veel van wat er op andere levensterreinen in de 19e eeuw ontstond, wij denken bv. aan het economisch liberalisme.

Trouwens, wat had een kunstenaar nog te doen in een cultuur, die van haar eigen oorsprongen vervreemd was, waarin het gemeenschapsleven ontbonden, de religieuze bezieling (die eenmaal de stuwende kracht was van de allergootsten als Michel Angelo, Dante Rembrandt en Bach) verloren was gegaan en de maatschappelijke verhoudingen ontmenselijkt waren, en ding en getal beslissend geworden.

Zo ooit de bovenpersoonlijke lijdende schoonheid van het volk den kunstenaar in hart en zinnen had moeten aangrijpen, dan nu, maar nog altijd blijft het waar, dat „de onverschilligheid van de burgerlijke kunst van den mens en zijn gekwelde geweten, als een vale schande over onze dusgenaamde cultuur ligt".

Evenals onder andere bevolkingsgroepen heeft de oorlog ook onder de kunstenaars geschift en gezuiverd. Het aantal dergenen, die zich actief in de strijd gemengd hebben is niet gering. Mogelijk nog niet in hun kunst, omdat zij daartoe nog niet de gelegenheid ontvingen (en sommigen van hen zullen die helaas nooit meer ontvangen!) dan toch in hun leven hebben zij getoond opnieuw van een positieve houding ten aanzien van ons volk, de maatschappij en de cultuur te weten. Hun aantal is nog niet groot, zeker niet groot genoeg om de toekomst van onze cultuur te waarborgen. Maar mogelijk bewijzen zij, dat wij (en Goddank, dat wij ten minste zover zijn!) in een kentering leven. Een kentering, die ons, hopend en vrezend voor de beslissende vraag stelt: Zal Europa, door den barbaarsen opmars van de Hitlerhorden uit haar indolentie opgeschrikt, in staat zijn een nieuwe en zinvolle levenseenheid te scheppen?

Wij behoeven daarbij niet eens onze voorbeelden te halen bij de weinige N.S.B.-ers en zelfs niet bij hen, die toetraden tot de nazie-Cultuurkamer, maar wij letten uitsluitend op hetgeen ons in deze tijd, min of meer clandestien, als kunst wordt aangeboden.

In een periode van enkele maanden zijn er in ons land ten minste drie Geuzenliedboeken verschenen, maar behoudens enkele prachtige uitzonderingen manifesteren deze bundels allereerst het onvermogen van de Nederlandse poëten het waarlijk nationale lied te schrijven, waarin lijden en hopen van ons volk stem kregen.

Het aantal half of geheel clandestiene publicaties van dichters en schrijvers is vrij groot (Schildpadreeks. De Bezige-Bij-Serie, Ad Interim en de vele afzonderlijke uitgaven), maar verontrustend en soms bepaald weerzinwekkend is het te moeten constateren, dat evenals vóór de oorlog dezelfde onbenullige romantiek, en dezelfde overspannen sexualiteit en puber-visioenen de hoofdmotieven blijven.

Waar is de waarlijk „sociale" kunst in deze dagen? Niet in de zin van „kunst, die voor iedereen verstaanbaar is", nog minder een propaganda in verzen voor een partij, maar ontspringend aan het medegevoel met de menselijke strijd om gemeenschap en vrijheid en deelhebbend in de worsteling van een volk en van de volken om de verwezenlijkste elementen van hun bestaan als enkeling en als volk te behoeden voor een duistere barbaarse Germaanse heerschappij.

Nogmaals, dit is geen oproep tot politieke kunst, die alleen in een bepaalde actualiteit haar bestaansrecht zou vinden. De gerechtvaardigde afwijzing daarvan is het rookgordijn, waarachter velen hun desertie en houdingloosheid verbergen. Sinds onheugelijke tijden hebben alle grote kunstenaars en dichters in een nauwe en eerbiedige betrekking gestaan tot religie en cultuur (Burckhardt), maar thans, nu beide, religie en cultuur, zoals zij sinds eeuwen in West-Europa tot wasdom zijn gekomen, in dodelijk gevaar verkeren, blijven voor vele hedendaagse kunstenaars de borrel van Reynders en de naaktheid van de in alle verzenbundeltjes van de laatste kwarteeuw reeds duizendmaal afgelikte poëtenhoer, de meest beminde symbolen van het leven.

Denis de Rougement noemde eens het burgerlijk denken, denken zonder smart. Indien dat juist is, dan is onze hedendaagse kunst wel bij uitstek burgerlijk, nu in een tijd, waarin het leed van millioenen en de dreigende ondergang van een cultuur zelfs in de meest letterlijke zin de steen spreken doet, van werkelijke smart (wel van ziekelijk gezeur) geen spoor te vinden is.

Indien wij niet gaan beseffen, dat de crisis die wij heden doormaken, niet allereerst een politieke en zelfs niet een economische (hoezeer ook dit feiten zijn) maar een culturele crisis is, waarin de geest opnieuw worstelt om gestalte te krijgen in een waarlijk gemeenschapsleven, zullen wij met al onze technische verbeteringen bedrogen uitkomen.

Evenals bij alle elementaire vraagstukken, zal West-Europa ook hierbij opnieuw zijn houding hebben te bepalen tegenover de boodschap van de Christelijke kerk, die van zo beslissende invloed is geweest bij zijn ontstaan. Het heeft er de schijn van, dat velen dit in de tegenwoordige tijd inzien. Er is althans allerwegen een teruggrijpen en herbezinning op „Christelijke waarden" te bespeuren, zoals o.m. in verschillende illegale brochures tot uiting komt. Naar onze mening is dit, gelet op de ontzaggelijke opgave waarvoor wij staan, ver onvoldoende. Het kan ten hoogste bij machte zijn iets van het oude Europa te conserveren en bepaalde herinneringen levendig houden, iets waarlijk nieuws tot stand brengen zal het zeker niet. Daarvoor moeten diepere bronnen aangeboord worden. Want tenslotte zijn deze „Christelijke waarden" niet meer dan een afscheidsel, dubbelzinnig van aard en oorsprong, in de historie van de Christelijke prediking en dragen zij slechts een zwakke weerglans van de ogenverblindende helderheid van het Evangelie.

Maar hiermede zijn wij op een punt aangeland, waar wij de grenzen van ons gesprek over de cultuur al gepasseerd zijn en er beslissende dingen gezegd moeten worden over den mens, wie hij is en wat zijn bestemming is.

Dit gesprek zal in Europa opnieuw met de ernst en de hartstocht van de eerste tijden gevoerd moeten worden. Te ontwijken valt hier o.i. niets. Misschien dat dan op een gelukkig ogenblik, ook weer voor de kunstenaars in vervulling gaat, waarom Henriëtte Roland Holst, deze grote grijze vrouw, die ons volk nog steeds in zijn midden bergt, zo hartstochtelijk heeft gebeden.

WERELD NIEUWS

PARADE IN HAVANA.

„Een geweldige menigte, welke door de politie geschat werd op 250.000, sloeg een parade van zes uren gade te gelegenheid van de installaties van Cuba's nieuwen President Ramon Grau San Martin. Het enige incident in de ordelijke menigte was een gevecht tussen een dronken feestvierder met een revolver en de woedende menigte binnen 35 meter van waar Grau de parade gadesloeg. De revolver werd in beslag genomen door een nabijstaanden geunifomeerden politieman die door de menigte werd toegejuicht en over de hoofden van de massa werd geduwd om de dank en een handdruk van den President in ontvangst te nemen. De bewapende man werd niet gearresteerd en getuigen zeiden, dat hij blijkbaar geen poging had gedaan om de revolver te gebruiken tegen den nieuwen President of andere autoriteiten. Door de lucht vlogen formaties van Cubaanse legervliegtuigen.

Voorop in de parade kwamen de militairen, waaronder alle soldaten, matrozen en politiemannen die in Havana zijn. Daarna kwamen 35.000 „withemden", studenten van de Universiteit en andere aanhangers van Grau's Partido Revolucionario Cubano Autentico. Jongens en meisjes gekleed in witte trui's, versierd met de kleuren van Cuba's vlag [blauwe en witte strepen met aan de zijde van de vlaggestok een rode driehoek waarin een witte ster].

Onder de militairen bevonden zich Cubaanse dienstplichtigen die opgeleid worden als luchttroepen; zij droegen valschermen en volle uitrusting.

Andere eenheden, die voor velddienst uitgerust waren, werden vergezeld door manschappen met draagbare radiotoestellen gehangen op de rug.

Met geregelde tussenpozen kwamen afdelingen van de ruiterij op zwarte rossen.

Bijna de gehele politiemacht van Havana marcheerde langs in blauwe gesteven uniformen. (Havana, (AP) 11.10).

CUBA'S CONGRES WIL BREKEN MET SPANJE.

door

FRED L. STROZIER.

Ramon Grau San Martin zag zich gesteld voor een krachtige druk van Cuba's Congres om de diplomatieke betrekkingen met Spanje te verbreken nog voordat hij de eed aflegde als President van Cuba tegen het middaguur van Dinsdag in het Presidents paleis.

De partij van den nieuwen President begon zelf met de campagne om de erkenning van Franco in te trekken en te werken aan zijn val. Alle oppositiepartijen die meedoen aan de campagne beloofden haar steun aan de formele resolutie van het Congres om het Franco-regime te veroordelen.

Deze campagne is de enige storende factor in het vreedzaam feestprogram. Zij schiep ook een gespannen atmospheer omdat Franco den Markies van Rialp naar Cuba gezonden had als speciale ambassadeur om de plechtigheden bij te wonen.

Indalecio Prieto, die aan het hoofd staat van de Bevrijdingsraad van anti-Franco Spanjaarden in Mexicaanse ballingschap, kwam naar Havana als niet-officiële gast om de installatie van Grau San Martin bij te wonen. Hij werd met evenveel formaliteit ontvangen als de Markies en de vertegenwoordigers van 26 andere wettige regeringen.

Prieto werd uitgenodigd bij de installatie alsook voor de bijwoning van de formele receptie welke Dinsdagavond gegeven zou worden door den nieuwen President aan de bezoekende Ambassadeurs. Het was bijna zeker dat hij daar den vertegenwoordiger van de Franco-regering zou ontmoeten.

Bovendien werd Prieto uitgenodigd als eregast in het Congres wanneer Grau later zijn installatie-rede zal houden in aanwezigheid van alle bezoekende diplomaten. De vertegenwoordigers van vier voorname partijen in het Congres, de Voorzitter van de Senaat Eduardo Suarez Rivas en de meeste goede vrienden en medewerkers van Grau die de installatie-plechtigheid bijwoonden inbegrepen, zijn van plan de campagne tegen Franco met alle kracht in te zetten.

Zij zullen de volgende week Maandag een speciale bijeenkomst beleggen waarbij Diego Martinez Barrios, de vroegere Voorzitter van de Spaanse Cortes onder de republikeinse regering, het woord zal voeren.

Het Congres heeft geen macht om de betrekkingen met een vreemde mogendheid te verbreken, doch zijn aanbeveling kan groot gewicht hebben bij den nieuwen President.

Grau zelf liet niet blijken of de druk van het Congres enige invloed bij hem had behalve de vriendelijke wijze waarop hij Prieto ontving. Studenten van de Universiteit te Havana en andere groepen hadden voorgenomen een georganiseerde betoging te houden tegen den Markies de Rialp, doch dit plan werd opgegeven op aandringen van het Cubaanse Departement van Buitenlandse Zaken, dat het publiek verzocht alle bezoekende ambassadeurs hoffelijk te behandelen. Niettemin werd de Markies door enkelen uitgejoeld toen hij in de haven van Havana ontscheepte (Havana, (AP) 10.10).

NIEUWS VAN OVERAL.

— **De administratie** voor de Oorlogsscheepvaart heeft toegestemd aan de Grace Line 6.875. 000 dollar te betalen voor het verlies van de lijnschepen „Santa Elena" en „Santa Clara". De twee schepen waren in gebruik als transportschepen toen zij tot zinken kwamen. De „Santa Elena" werd het vorig jaar in de Middellandse Zee getorpedeerd. Het verlies van de „Santa Clara", dat als transportschip de naam „Susan Anthony" droeg, werd in Juli jl. bekend gemaakt.

— **Stalin en Churchill** hebben regelingen getroffen om de leiders van de twee Poolse fracties samen te brengen voor een beslissende conferentie. De radio van Moskou zeide, dat de leiders van het Poolse Nationale Bevrijdingscomité zich reeds in de Sovjet hoofdstad bevinden en dat Premier Stanislaw Mikolajczyk van de regering in Londen gereed is voor vertrek naar Moskou.

— **De waarnemende** Britse Premier Clement Attlee deelde aan het Lagerhuis mede, dat — voor zover de Britse regering ermede te maken heeft — de wapenstilstandsvoorwaarden aan Italië gepubliceerd zullen worden wanneer het de Verenigde Naties. schikt.

— **Bulgarije** heeft de voorlopige wapenstilstandsvoorwaarden van de Geallieerden aanvaard en zal binnen twee weken de gebieden ontruimen, welke ingepalmd werden van Hellas en Joegoslavië. Men ziet dit als een der resultaten van de conferentie tussen Churchill en Stalin te Moskou. De radio van Cairo zeide, dat de Bulgaarse troepen in Hellas reeds opdracht gekregen hebben zich terug te trekken. De Russische bekendmaking gaf te kennen, dat de uiteindelijke wapenstilstandsvoorwaarden voor Bulgarije niet geregeld zullen worden alvorens het de voorwaarden van terugtrekking uitvoert.

— **Balikpapan**, de Japanse oliebasis op Borneo, is Zondag vier uren lang aangevallen door Liberators. MacArthur maakt be-

Student vertelt over tewerkstelling in Duitsland.

Middeleeuwse slavernij.

Een Nederlandse student, die in Duitsland tewerkgesteld was en die naar Engeland is weten te ontsnappen, heeft aan Aneta een verhaal verteld van de lijdensweg van hem en andere studenten, die eerst in het concentratiekamp van Ommen werden bijeengebracht om daarna naar Rehbruecken te worden gezonden.

„De behandeling in Ommen was niet zo slecht", zo vertelde hij, „maar de medische keuring daar was niet meer dan een farce. Onder ons was iemand die aan vallende ziekte leed, maar hij werd toch eerst goedgekeurd, en men liet hem pas vrij toen hij ten aanzien van iedereen een aanval kreeg.

„Een aantal Indo-Europeanen werd teruggestuurd, omdat zij onwaardig werden geacht voor de grote zaak van Groot-Duitsland te werken."

Een paar opstandige studenten werden 24 uur lang opgesloten in een kelder van beton, vijf voet lang, breed en hoog, die een voet hoog onder water stond, zodat zitten of liggen onmogelijk was.

Het eerste contingent studenten dat op transport werd gesteld, werd luidruchtig vaarwel gezegd door honderden andere studenten, die opgesteld stonden om te wachten op latere treinen. Toen de trein vertrok hieven zij een luid en vurig „Wilhelmus" aan, gevolgd door het „Io Vivat" en besloten met een donderend „Lang leve de Koningin."

De studenten reisden onder scherpe politiebewaking naar Rehbruecken waar bleek dat zij precies behandeld werden als alle andere Nederlandse tewerkgestelden, met uitzondering van de medische studenten en de studenten in de chemie, die beter werden behandeld. Sommigen werden naar oorlogstuigfabrieken in Berlijn gestuurd, anderen naar de „Hermann Goering Werke" te Hannover en Osnabrueck. Enige studenten uit Wageningen werden naar landgoederen aan de Poolse grens gestuurd, waar zij als landbouwers tewerk werden gesteld. Andere studenten uit Wageningen kregen werk te doen op kerkhoven of parken in Berlijn, of moesten riolen schoon maken.

Alle studenten hebben een werktijd van op zijn minst 12 uur per dag. Bij aankomst in de fabrieken krijgen zij identiteitskaarten, voorzien van foto's. Al hun andere papieren worden hun door de politie afgenomen. Zij moeten een vragenlijst invullen en een contract tekenen, en ook een verklaring waarin zij beloven geen sabotage te zullen plegen en anderen, die dit van plan zouden zijn, aan te brengen. Alle studenten van de groep waartoe de verteller behoorde, weigerden het contract en de verklaring te tekenen, ondanks het dreigement dat zij dan naar een concentratiekamp gezonden zouden worden.

De positie van de arbeiders in de Duitse fabrieken is die van slaven in de werkelijke zin des woords. De verteller zag hoe een vrouw door een opzichter werd geslagen en geschopt omdat haar gedrag hem niet aanstond. Wanneer een werkstuk niet binnen bepaalde tijd dreigt af te komen, wordt de arbeider met slaag gedreigd. Dergelijke afstraffingen vinden gewoonlijk in een binnenkamer plaats.

Schandelijke behuizing.

De toestanden in de barakken zijn zeer slecht. Zij zijn meestal om de fabriek heen gebouwd en omringd met prikkeldraad, waarbij een speciale fabriekspolitie de wacht houdt. Elke kamer, die ongeveer zes meter lang, vijf meter breed en drie meter hoog is, wordt bewoond door 16 man.

Het meubilair bestaat uit een tafel en twee banken in het midden van de kamer en een kast met slot voor elken arbeider.

De kachel wordt gestookt met een briket bruinkool per hoofd per dag, hetgeen geheel onvoldoende is. Doordat er dag en nacht in ploegen wordt gewerkt, is de kamer voortdurend in gebruik als woonkamer, slaapkamer, washok en vaak ook keuken. Onder die omstandigheden is het practisch onmogelijk de kamer schoon te houden.

Behalve in een paar modelkampen, die in goede conditie worden gehouden om belangrijke pro-Duitse bezoekers te misleiden, leven en werken de buitenlandse arbeiders onder schandelijke omstandigheden. In de barakken van de fabrieken van Mauser A.G. te Berlijn gaven de arbeiders er de vorige zomer de voorkeur aan op de grond te slapen, omdat ongedierte het slapen in de bedden onmogelijk maakte.

De verteller was een tijd lang ondergebracht in het kamp Triftstrasse te Berlijn, waar duizenden buitenlandse arbeiders van alle nationaliteiten bijeen waren gebracht. In dat kamp waren geen latrines en er waren slechts twee waterkranen voor drieduizend man.

Onvoldoende medische hulp.

Aangezien de medische verzorging alleroppervlakkigst was, heerste er een groot aantal besmettelijke ziekten, in het bizonder dysentrie, roodvonk en typhus. De doktoren beschouwen iederen patiënt als een mogelijken simulant. Aangezien het beste medische personeel aan het front is zijn de patiënten meestal in handen van tweede-rangs doktoren, die bovendien gewoonlijk fanatieke nazies zijn, en buitenlandse arbeiders als hun natuurlijke vijanden beschouwen. De hoofdverpleegster van de ziekenzaal van de Mauser fabrieken te Berlijn gaf haar personeel de instructie dat in geval van een luchtalarm de zieken, die niet konden lopen, niet naar de schuilkelders gedragen mochten worden: zij waren toch maar buitenlanders.

Op het spreekuur riep zij de patiënten die op haar deur klopten toe: „Ja zeker, buitenlands zwijn, ik kom al."

Gebrek aan voedsel.

Het voedsel bestaat theoretisch uit 1800 gram brood, 175 gram jam, 250 gram suiker, 250 gram boter, 160 gram margarine, 250 gram vlees en 125 gram grutter per week, met zo nu en dan extra-rantsoenen brood, vlees en margarine voor hen die meer dan 55 uur per week werken. Dit is geheel onvoldoende. De zogenaamde Berlijn-kaart, waarop men na zware bombardementen versnaperingen kan krijgen, zoals sterke drank, chocolade en zoetigheden, is meestal niet beschikbaar voor buitenlandse arbeiders.

Tengevolge van het onvoldoende voedsel is er onder de buitenlandse arbeiders een levendige zwarte handel gaande in gestolen goed geleverd door Poolse en Franse krijgsgevangenen, die aan de spoorlijnen werken. In verband met de verschrikkelijke straffen die de dieven moeten ondergaan als zij betrapt worden, zijn de prijzen op deze zwarte markt zeer hoog. Een kilogram brood kost 15 tot 20 Rijksmark, 150 gram vlees 10 tot 15 mark.

Tenslotte beschreef de student de demoralisatie die men in het algemeen in Duitsland kan waarnemen, en in het biezonder in de kampementen der arbeiders. Morele discipline vermindert steeds meer en het feit dat de Duitse autoriteiten zich tegen het verlenen van godsdienstige verzorging hebben uitgesproken, verbetert de toestand allerminst.

Vergeleken met andere nationaliteiten bewaren de Nederlandse, Russische en vooral Oekrainse arbeiders een hoog zedelijk peil.

Alle sociale zorg blijft beperkt tot de Duitse arbeiders, die telkens kaartjes voor concerten en toneelstukken krijgen, en voor wie gezellige bijeenkomsten worden georganiseerd. Zij worden er steeds aan herinnerd dat zij tot het „Herrenvolk" behoren en zich niet moeten encanailleren met de buitenlandse arbeiders.

De laatste tijd is een groot aantal jonge Nederlandse arbeiders naar het Oosten gezonden, waar zij gedwongen worden in uniform te werken in de Todt-organisatie, in het leger motor corps, of in de hulpdienst van de S.S.

Groot Brittannië en de Lage Landen aan de Noordzee.

De Belgische premier Pierlot heeft kort voor zijn vertrek uit Engeland naar het bevrijde Brussel een rede gehouden, waarin hij de wederzijdse positie van Engeland, België en Nederland naging. Pierlot zeide o.a. dat wij niet tot een politiek van afzondering moeten geraken. Zuks mag de formule van morgen niet wezen.

Zoals de mensen hebben de Staten elkaar nodig. Indien wij moesten herbeginnen met ons, ieder binnen zijn grenzen, op te sluiten, niet door tolbarrelen de omloop van het crediet, van de industriële en landbouw-producten te stuiten, dan zouden wij opnieuw verschillende der oorzaken zien ontstaan van de crisis, waaronder de wereld geleden heeft.

De nauwe samenwerking die de oorlog onder de Verenigde Naties tot stand heeft gebracht, moet na de zege behouden blijven, want zij is, zowel op economisch als op politiek gebied, de hoofdzakelijke voorwaarde van een duurzame veiligheid.

Wat samenwerking is.

Het is tijd om nauwkeurig te bepalen wat deze samenwerking zal moeten wezen. Dit hebben de Regering van Nederland en de Regering van België gewenst en zij pogen in hun betrekkingen diensovereenkomstig te handelen.

Wanneer wij, op het ogenblik, enkel het gebied van de wereld waar wij ons bevinden beschouwen en het onderzoek der meer uitgebreide vraagstukken terzijde laten, hoe zouden wij dan niet opmerken hoezeer de hoogste belangen van onze landen solidair zijn?

In de algemene organisatie van de vrede, vormen België en Nederland, zonder Luxemburg te vergeten, naast Groot-Britannië en Frankrijk, een onontbeerlijk element.

Alhoewel hun moederland klein is van omvang, hebben zij zich over zee uitgebreid. Samen vormen zij één grote economische mogendheid. Samen zijn zij in staat om in de voorste lijn militaire strijdkrachten op te stellen die, gelet op hun positie op geduring bedreigde punten, een belangrijke rol kunnen spelen teneinde de terugkeer van het gevaar te voorkomen.

De veiligheid van Engeland.

Er bestaat voor Groot-Brittannië geen duurzame veiligheid indien er op het Vasteland geen doelmatige wacht betrokken wordt.

Uit tactisch oogpunt beschouwd is, is het onmogelijk geworden de grond — en vooral de luchtverdediging te verzekeren van een land met een zo geringe diepte als België, zonder zijn militaire steunpunten heel ver van zijn grondgebied achteruit te brengen, in de richting van waar de hulp verwacht wordt.

Ik heb de zekerheid dat ik het gevoelen van mijn landgenoten in het bezette land uitdruk, wanneer ik zeg dat België in dit opzicht alle verplichtingen zal aanvaarden, die in verhouding zijn met de uitgestrektheid zijner macht, mits de Mogendheden, waarvan de vrede afhangt, de middelen tot en de eenheid van actie behouden zonder dewelke de eerbied voor het recht niet zou kunnen verzekerd worden.

Wat de werkelijke modaliteiten voor de organisatie der veiligheid tussen onze landen zullen zijn, behoef ik niet te zeggen, doch een zaak schijnt mij zeker: bij elke inrichting van die aard moet er een leidende invloed zijn die, binnen het raam van de gemeenschappelijke verplichtingen en van het algemeen belang, strookt met de eerbied voor de souvereine rechten van elk land.

In de laatste tijd hebben deze gedachten vooruitgang gemaakt. **Met genoegen hoor ik Britse stemmen bevestigen, dat Engeland niet alleen een oceanische maar ook een Europese mogendheid is.** Of nog, dat het lot van de vrede grotendeels zal afhangen van de vraag of Groot-Brittannië in zijn Europese politiek tijdig zal blijk geven van de werkelijkheidszin en van de hoedanigheden van „leadership", die het zo vaak heeft getoond.

Voor zeker zijn de moeilijkheden en de afstand, die ons van de verwezenlijking scheiden groot doch wat hindert dit indien wij op deze weg de redding kunnen vinden? Willem de Zwijger had gen behoefte aan hoop om te ondernemen, noch welslagen om te volhaden. Met des te meer reden moeten wij beslist zijn om te handelen, nu de wind van de hoop in onze zeilen waait en de haven in het zicht is.

DE STAKING IN DE GEVANGENIS BIJGELEGD.

Stokbewaarder Tiesma hoorde guitaars.

De staking, die enige dagen geleden is uitgebroken, is bijgelegd, verklaarde ons vanmorgen de Procureur-generaal.

Gevangenen, die tot een bepaalde graad van straf veroordeeld zijn mogen werken teneinde de tijd nuttig te besteden. Ledigheid is des duivels oorkussen, ook in de gevangenis. Zo werken bijvoorbeeld vier gevangenen boven in het stadhuis, waar zij de zalen schoonhouden enz. Anderen werken voor het Departement van Onderwijs door boeken in te binden, weer anderen werken in de kleermakerij. Er is geen plicht om te werken. Gevangenen, die tot de aangewezen categorie behoren en willen, kunnen het doen. De meesten doen het gaarne omdat men dan iets te doen heeft. Bovendien wordt voor hen 50 cts. per dag geboekt, zodat ze tenslotte een spaarcentje hebben.

Zondagmiddag meende de Directeur eens naar het gevang te moeten gaan. Was het ten tijde van St. Paulus een zo, dat een ontdutste stokbewaarder psalmenzang in de kerker hoorde, nu waren het guitaars, roffels op dozen en kisten, en waar nog maar meer muziek, of liever rhytme op gemaakt kon worden. De stemming was er goed in. Wiebelende heupen toonden dat er volle animo was.

Vanzelfsprekend heeft Directeur Tiesma hieraan Maandagmorgen een eind gemaakt door alle muziekinstrumenten — die op een of andere mysterieuze wijze binnen gekomen en voorheen oogluikend toegelaten waren — te laten innemen. Vier gevangenen gingen hierop in staking. Hun meest worden duidelijk gemaakt, zo zeide men ons, dat de gevangenis geen cabaret is. Van een eigenlijke staking kon men feitelijk niet spreken, daar de arbeid hier als gunst wordt toegestaan. Er werd dus ook niet naar klachten gevraagd, maar medegedeeld, dat zij vóór die en die dag aan het werk moesten gaan of anders voor goed de gunst om te werken zouden verliezen. De stakers zijn verstandig geweest.

Ook met degenen die in de kleermakerij werken is er wat te doen geweest. Deze stookten sedert lange tijd een vuurtje op de binnenplaats van de gevangenis, om daar hun toegestane extraatjes zelf klaar te maken. Dichtbij is echter een keuken. Ook hieraan is inmiddels na enige opwepingen op tactische wijze een einde gemaakt. De verhalen die er over rond gaan bevatten dus een kern van waarheid, maar zijn overdreven, zoals steeds met het Curaçaos gerucht.

ONDERVOEDE KINDEREN NAAR SURINAME EN CURAÇAO.

Ht Surinaamse dagblad „Het Nieuws" heeft Woensdag een artikel gepubliceerd over de hulp die Curaçao en Suriname kunnen bieden aan Europees Nederland. Het blad schrijft:

„Onmiddellijke hulp aan de zwaar getroffen bevolking door het zenden van voedsel naar het nog bezette gedeelte is zeer moeilijk. Maar onmiddellijk na de oorlog kunnen de gezinnen in beide Staatsdelen tijdelijk onderkomen bieden aan de ondervoede Nederlandse kinderen, te meer, daar het onderwijs in beide Staatsdelen op een goed peil staat".

K.L.M.-JUBILEUM.

Het volgende telegram werd door Minister Albarda namens de Nederlandse Regering aan de K.L.M., Afdeling West-Indië gezonden:

„On the occasion of the 25th anniversary of the KLM I wish to pay tribute on behalf of the Government to all members serving the Company in the West Indies in the air and on the ground and who are therefore upholding the honour of the Netherlands.

Albarda."

OFFICIËLE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: J. A. Hille, technisch-assistent bij Openbare Werken op Aruba, zes weken buitengewoon buitenlands verlof, met vergunning dit verlof in het buitenland door te brengen, ingang 16 October 1944; Mej. B. N. Wauben, tijd. werkzaam gesteld bij de Militaire Censuurdienst op Curaçao, 3 weken vrijstelling van dienst ingang 17 October 1944; H. G. Mulder, tijdelijk werkzaam gesteld op het Bureau voor Crisiszaken alhier, 4 weken vrijstelling van dienst, ingang 16 October 1944; F. V. Sterling, agent der burgerpolitie 1e klasse alhier, 2 weken vrijstelling van dienst, ingang 16 October 1944; M. A. Postma, tijdelijk werkzaam gesteld op het Bureau voor Crisiszaken, alhier, 3 weken vrijstelling van dienst, ingang 16 October 1944; M. Kraayeveld, agent der burgerpolitie 1e klasse alhier, 2 weken vrijstelling van dienst; G. F. Christiaan, tijdelijk agent der burgerpolitie alhier, 7 dagen vrijstelling van dienste ingang 15 December 1944; W. R. Vinck, tijdelijk werkzaam gesteld op het Bureau voor Crisiszaken alhier, 2 weken vrijstelling van dienst; G. R. F. Evertsz, tijdelijk agent der burgerpolitie alhier, 2 weken vrijstelling van dienst, ingang 2 November 1944; Mej. A. F. Croes, tijdelijk werkzaam gesteld bij de Militaire Censuurdienst op Aruba, 3 weken vrijstelling van dienst ingang 9 December 1944; H. W. Verdulsdonk, archief- en kantoorbediende ter Gouvernements-Secretarie, 4 weken vrijstelling van dienst ingang 9 October 1944; X. H. C. M. Krugers, Gezaghebber van Bonaire, 1 maand buitengewoon buitenlands verlof, met vergunning dit verlof in het buitenland door te brengen.

Benoeming: Mej. C. Bloem, tot tijdelijk kwekelinge bij het openbaar onderwijs in Curaçao en werkzaam gesteld aan de Hendrikschool voor Mulo alhier; Mej. I. G. Curiel tot tijdelijk schrijfster en werkzaam gesteld ten kantore van den Koloniaal Ontvanger, alhier; C. G. Sitorie tot tijdelijk bode ten Parkette van den Procureur-Generaal; Mevr. M. I. H. Wybrandus-de Boer tot tijd. vak-onderwijzeres in Engels en Wiskunde aan de Wilhelminaschool alhier.

Eervol ontheven: H. G. Mulder, van zijn werkzaamstelling op het Bureau voor Crisiszaken alhier, ingang 13 November 1944

In activiteit hersteld: Mej. M. M. B. Maal, tijdelijk schrijfster ter Gouvernements-Secretarie.

Werkzaamstelling: P. H. A. Wolff ten Ontvangerskantore op Aruba; E. R. van der Horst op de Bureaux van de Burgerlijke Stand en het Bevolkingsregister alhier; Mej. N. H. Emeli Bodeutch op het Bureau voor Crisiszaken alhier; Mej. G. A. Daal ten kantore van den Ontvanger der Invoerrechten en Accijnzen alhier; Mej. E. M. de Cuba en Mej. R. C. Gomez op het Postkantoor te Oranjestad, Aruba; Mej. O. U. Nicolaas ten Gezaghebberskantore op Bonaire.

Bevordering: E. A. Penso, tijdelijk bode ter Inspectie de Belastingen alhier, tot tijdelijk bode 1e klasse.

Eervol ontslag aan: Mej. J. C. M. Lingstuyl onderwijzeres 2e klasse bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao werkzaam aan de Wilhelminaschool alhier, op haar verzoek, onder dankbetuiging voor de aan den Lande bewezen diensten, ingang 1 November 1944.

Waarneming: O. R. A. Beaujon, commies ter Gouvernements-Secretarie is voor de duur van het verlof van den Heer Krugers belast met de waarneming van het ambt van Gezaghebber van Bonaire en benoemd tot ambtenaar van de Burgerlijke Stand op Bonaire voor het voltrekken van huwelijken in bizondere gevallen en hem tevens te belasten met het voltrekken van huwelijken in het algemeen.

De wnd. Gouvernements-Secretaris,

F. J. J. Corver

Een gordijn van rook, welke komt van brandende Japanse schepen, bedekt een deel van de baai van Manilla tijdens de hevige aanval door de vliegtuigen van Vice Admiraal Mitscher. Midden stijgt een dichte kolom zwarte rook op na een voltreffer. Bij deze aanval op Luzon in de Philippijnen werden 46 vijandelijke schepen vernield en 46 beschadigd.